

Koonti Oulun raadeissa nousseista teemoista

18.3.2016

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Oulun raatian palaute pähkinänkuoressa

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI (hyvinvointi, sosiaaliset vaikutukset, pedagogiikka, reuna-alueiden elinvoima)

YHDISTYMISSOPIMUS

JULKISEN LIIKENTEEN TEHOSTAMINEN

TILOJEN KUNTO

VÄESTÖSUUNNITTEEN LUOTETTAVUUS

ALUEIDEN ERITYISPIIRTEET

TOIMINNALLISTEN MUUTOSTEN MAHDOLLISUUDET -
UUSI OPPIMISKÄSITYS

Vaikutusten arviointi

Kuntalaisten puheenvuoroissa korostettiin lähilukioiden merkitystä erityisesti koulutuksellisen saatavuuden ja oppilaiden hyvinvoinnin näkökulmasta. Oulussa tarvitaan erikokoisia lukioita erilaisille oppilaille. Erityistä huolta herätti, miten nykytilanteen muutos vaikuttaa nuorten koulumatkoihin, lukioon hakeutumiseen ja nuorten mahdollisuuteen käydä lukiota kotoa käsin. Kuntalaiset olivat huolissaan eri vaihtoehtojen taloudellisten ja kuntalaisvaikutusten mahdollisista ristikkäisvaikutuksista.

Kouluverkkoselvitykseen liittyen tehdyssä ennakkovaikutusten arvioinnissa on arvioitu kouluverkkoa koskevat eri vaihtoehdot kuntalaisten, organisaation, henkilöstön, kestävän kehityksen ja talouden näkökulmasta. Vaikutusten arvioinnilla tuotetaan tietoa päätöksenteon tueksi. Arvioinnissa nostetaan esille myös eri vaikutustyyppien ristiriitaisuudet.

Ennakkovaikutusten arvioinnin lisäksi oppilaita osallistetaan jatkuvasti kokemuksellisen hyvinvointitiedon näkökulmasta parantamaan koulunsa toimintaympäristöä. Kouluverkkoon liittyen toteutettiin lapsivaikutusten arvioinnin jälkiarviointi Kastellin ja Ritaharjun monitoimitaloissa.

Oulun raadit ovat omalta osaltaan tuoneet esille kuntalaisten mielipiteitä kouluverkkoon liittyen. Kaikilla kuntalaisilla on ollut myös mahdollisuus kertoa oma mielipiteensä valtuuston tekemiin kouluverkkoa koskeviin linjauksiin.

Yhdistymissopimus

Yhdistymishengen mukaisesti palvelutarjonnassa otetaan huomioon uuden kunnan alueet. Palvelut tuotetaan laadukkaasti ja tehokkaasti lisäämällä kuntalaisten mahdollisuuksia käyttää uutta teknologiaa ja monikanavaista palveluverkostoa.

Kouluverkon kehittämisen tarkoituksena on taata jatkossakin tasalaatuiset palvelut kaikille oululaisille. Valtuuston linjausten mukaisesti alakoululaisille tulee tarjota lähipalvelu, yläkoululaisille aluekoulu ja lukiopalvelut.

Viime vuosien aikana taloudellinen toimintaympäristö on heikentynyt kaupungissa ja siitä johtuen kaupunginvaltuusto on edellyttänyt suunnitelmia rakenteiden uudistamiseksi. Kouluverkkovaihtoehdoissa pyritään rakenteellisten uudistusten avulla säilyttämään laadukas toimintaympäristö kuntalaisille.

OULU

Julkisen liikenteen tehostaminen

Itäisellä alueella tarvitaan lisää joukkoliikenteen vuoroja aamu- ja iltapäivään. Tirinkylästä ja Alakylästä tarvittaneen aamuisin vuoroja nykyistä aikaisemmin, jotta jatkoyhteydet mahdollistuvat.

Oulunsalossa pitkät koulumatkat pidentävät oppilaan koulupäivän pituutta. Erityisesti Salonpäässä asuvien kulkuyhteyksiä tulisi parantaa. Salonpäästä tarvittaneen aamuisin vuoroja nykyistä aikaisemmin, jotka jatkoyhteydet mahdollistuvat.

Metsokankaan/Kaakkurin ja Oulunsalon väliset kulkuyhteydet puuttuvat. Nykyisen kysynnän arvioidaan olevan vähäistä. Oulun keskustan ja Oulunsalon välillä on riittävä joukkoliikenteen kysyntä. Reittien ajaminen Kaakkurin keskustan kautta lisäisi reitin matka-aikaa. Oulunsalo-Kaakkuri-yhteydet voisivat ensivaiheessa kehittyä kutsu- tai palveluliikennepohjaisesti.

Kouluverkko selvitykseen liittyvissä vaihtoehdoissa laskettiin kuljetus- ja joukkoliikennevaikutuksia oppilasmääriin perustuen. Ensin arvioitiin kuljetusten onnistuminen joukkoliikenteen avulla ja sen kapasiteetin lisäämisellä. Tämän jälkeen arvioitiin kuljetusten järjestämistä muiden ostettujen kuljetuspalveluiden avulla. Joukkoliikenteen kapasiteetin lisäystä tarvittaisiin kaikista niistä suunnista, joista lukio lakkaa. Joukkoliikenteen tarve ajoittuu ruuhka-aikoihin aamulla ja iltapäivällä.

OULU

Tilat ja niiden kunto

Kouluverkkoratkaisulla pyritään välttämään uusien erillisten koulujen rakentaminen olemassa olevia tiloja tehokkaammin hyödyntäen. Uudet oppimisympäristöt mahdollistavat tehokkaamman rakennuksen tilankäytön perinteisiin luokkahuoneratkaisuihin verrattuna. Joihinkin koulukiinteistöihin on kuitenkin tehtävä laajennusosa oppilasmäärän merkittävästi lisääntyessä.

Vuosittaiseen perusparannusohjelmaan pyritään valitsemaan kiireellisimmin korjaustarpeessa olevat kohteet. Suuremmissa korjauskohteissa tehdään myös toiminnallisia parannuksia uudenlaisen oppimisympäristön tavoitteisiin pyrkien.

Vuosittainen korjausmääräraha on ollut liian niukka korjausvelan kasvuun nähden. Toiminnalliset muutostarpeet kiinteistöissä tulee ottaa huomioon, kun talousarviossa päätetään korjausmäärärahasta.

Kaikki koulurakennukset (yli 100 rakennusta) on inventoitu. Rakennukset ja tilat on arvioitu neljästä näkökulmasta: palveluverkkovaikuttavuus, toiminnallisuus, tekninen kunto ja kulttuurihistoriallinen/arkkitehtoninen arvo. Inventoinnin koonnista saadaan ajantasainen käsitys rakennusten tilasta. Kouluista, joihin palveluverkkovaikutukset heijastuvat, on laadittu alustava kustannusarvio.

Väestösuunnitteen luotettavuus

Väestösuunnitteiden laadinnasta ja luotettavuudesta vastaa Oulun kaupungissa kehittämisen palvelualue/ tietojohdaminen.

Koko kaupungin ja suuralueittaiset väestösuunnitteet laaditaan aina Maankäytön toteuttamisohjelman (MATO) laatimistyön yhteydessä; suunnite päivitetään siten kahden vuoden välein. Väestösuunnite perustuu Tilastokeskukselta saataviin väestötietoihin ja muuttoliiketilastoihin sekä MATO-työn yhteydessä päätettäviin asunto-ohjelman tavoitteellisiin tuotantolukuihin.

Ohjelmoituun asuntotuotantoon tulee lähes aina muutoksia, jotka vaikuttavat myös väestökehityksen toteutumaan ja suunnitteeseen. Esimerkiksi Hiukkavaaran rakentamisen siirtäminen myöhemmäksi eri asunto-ohjelmissa merkitsi, että Hiukkavaaraan aiemmin ohjelmoitu mittava asuntotuotanto oli siirrettävä toteutettavaksi mm. Ritaharjuun ja Metsokankaalle. Tämä tarkoittaa, että aiempien asunto-ohjelmien perustalta laaditut väestösuunnitteet on pitänyt päivittää. Tästä lienee syntynyt käsitys "virheellisistä väestösuunnitteista". Alueilla, joissa ei ole tapahtunut merkittäviä ohjelmoimattomia muutoksia, väestösuunnitteet ovat toteutuneet varsin hyvin.

Väestösuunnitteessa ei määritetä alueiden oppilasmääriä, ei koulujen kokoa eikä oteta millään tavalla kantaa palveluverkkoon, esim. kouluverkkoon. Suuralueet ja eri palvelualueet, mm. oppilasalueet, eivät edes ole välttämättä yhteneviä. Koulujen oppilasmääriä ja mitoituksia sekä väestösuunnitetta ei siis tule myöskään sekoittaa toisiinsa.

OULU

Väestösuunnitteen luotettavuus

Väestösuunnitteita ei "alimitoiteta" tai millään tavalla manipuloida, vaan suunnitteet perustuvat aina edellä mainittuihin päivitettyihin asunto-ohjelmätietoihin ja uusimpiin väestötilastotietoihin. Suunnitteen laadinnassa käytetään ns. Halmeen laskentamallia uudisrakentamisalueiden ikäluokkien ennustamiseen, joka on osoittautunut varsin käyttökelpoiseksi ja oikeaan osuvaksi.

Täydennysrakentamisalueilla on aina arvioitava myös ns. vanhojen alueiden väestömäärien ja ikäluokkien kehitys: lapset kasvavat, vuosi-ikäluokat kerrallaan siirtyvät pois peruskoulusta eivätkä jää kasvattamaan alueen ikäluokan kokonaismäärää.

Väestösuunnitteiden laadinnassa huomioidaan myös eri alueille tulevien perheiden rakenne, mm. perhe koko. Tontinjakoperusteisiin on myös tehty aika ajoin muutoksia. Aiemmin tontinsaannin ehtona on ollut, että perheessä oli oltava vähintään 2-3 lasta, nykyisin kaupungin omakotitontin voi saada yhden lapsen tai omaishoidettavan asuntokunta. Tällä on luonnollisesti vaikutusta alueiden väestörakenteen kehittymiseen. Tontinjakoperusteita on viimeksi uudistettu alkuvuonna 2016.

Väestösuunnitteen luotettavuus

Väestösuunnitteen laadinnassa hyödynnetään myös erilaisia aikasarjoja ja graafeja sekä tutkimustietoa, mm. muuttoliikkeestä ja ikäluokkien alueittaisesta kehityksestä. Väestötiedot mm. osoittavat, että asuntorakentamisen vähennyttyä tai päätyttyä alueella, pienimpien lasten lukumäärä vähenee noin vuoden sisällä ja kouluikäluokkien määrän väheneminen seuraa väistämättömästi muutaman vuoden päästä tästä.

On myös huomioitava, että väestösuunnite laaditaan aina 5 ja 10 vuoden päähän, jolloin väliin jäävinä vuosina voi alueiden väestömäärän kehitys olla vähäisempää tai suurempaa kuin suunnitevuosina. Väestösuunnitteeseen liittyy monia epävarmuus- ja muutostekijöitä, joista merkittävimpiä ovat em. asuntotuotannon ajoittumiseen, tuotannon määriin ja talotyyppijakaumaan sekä tontinjakoon liittyvät muutokset sekä sisäisen ja ulkoisen muuttoliikkeen vaihtelut.

Palveluverkon ja palvelutilojen ja muiden investointien suunnittelussa on huomioitava pitkän aikavälin koko väestökehitys, ei vain ns. ruuhkahuippuvuodet, jotka usein väistämättä seuraavat rakentamisvaihetta varsinkin uudisrakentamisalueilla ellei asuntotuotantoa ole voitu ohjelmoida pitkälle aikavälille tasaisen rakentamisvauhdin mukaisesti. Maankäytön suunnittelussa tonttipolitiikka ja kaavoitusprosessi on kytkettävä tiiviimmin yhteen siten, että huomioidaan väestökehitys ja palveluverkon tilanne eri ohjelmoinneissa ja suunnitteluvaiheissa.

On huomioitava myös, että tulevaisuuden ennusteisiin ja suunnitteisiin liittyy aina epävarmuutta.

Alueiden erityispiirteet

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa on käytössä alueellinen toimintamalli, mikä mahdollistaa alueellisten erityistarpeiden huomioimisen suunnittelussa.

Eteläisen alueen väestöstä 0-18-vuotiaiden osuus on suhteellisesti suurin, samoin lapsiperheiden. Väestö on koulutetuinta ja tulotaso on korkein. Eteläisellä alueella lasten ja nuorten määrän ennustetaan hieman vähenevän vuoteen 2025 mennessä.

Keskisellä alueella asuu suhteellisesti eniten työkäistä väestöä ja eniten yhden hengen talouksia. Lapsia asuu alueella suhteellisesti vähiten. Alueella asuvat ovat toiseksi koulutetuinta väestöä Oulussa. Lastensuojelun asiakkuuksia on lapsiväestöstä eniten. Lasten ja nuorten määrä kasvaa 7 % vuoteen 2025 mennessä.

Itäisellä alueella asuvalla väestöllä on matalin koulutustaso ja siellä on suhteellisesti vähiten toimeentulotuen ja lastensuojelun piirissä olevia asiakkuuksia. Lasten ja nuorten määrä kasvaa 30 %, mikä johtuu Hiukkavaaran rakentamisesta. Alueen sisällä välimatkat ovat pitkiä.

Pohjoisella alueella koulutustaso on alle kaupungin keskiarvon. Työttömyysaste on korkein ja toimeentuloasiakkuuksia on eniten. Alueen sosioekonomiset muuttujat vaihtelevat alueen sisällä. Lasten ja nuorten määrä kasvaa 7 % vuoteen 2025 mennessä.

Uusi opetussuunnitelma, oppimiskäsitys ja tilat

Opetussuunnitelman perusteiden taustalla on oppimiskäsitys, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista.

Pedagogiikka ja toiminnalle asetetut tavoitteet määrittävät olemassa olevien tilojen tarvetta ja käyttöä. Fyysinen tila ei ole pedagogiikan määrittämisen lähtökohta, vaan osa oppimisen ja opetuksen tueksi rakentuvaa oppimisympäristöä. Tilojen suunnittelua ja kehittämistä ohjaa pyrkimys tilojen monipuoliseen ja tehokkaaseen hyödyntämiseen, jolla tuetaan opetussuunnitelman tavoitteiden ja opetuksen järjestämiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilas ja oppiminen ovat tilankäytön keskeinen lähtökohta ja päämäärä.

Koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen lisää oppilaiden ymmärrystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja siitä, miten koulussa opetettavat asiat ovat kytköksissä taitoihin, joita jokainen tarvitsee myöhemmin elämässä. Opetukseen sisällytetyt erilaiset oppimisympäristöt tuovat opetukseen monipuolisuutta. Opetus koulun ulkopuolisessa oppimisympäristössä edistää erilaisten oppijoiden vahvuuksien löytymistä ja tukemista.